

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Uttalelse til høring av nasjonal ramme for vindkraft på land

Norges vassdrags- og energidirektorat har fått i oppdrag å utarbeide et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. For Buskerud sin del er vi berørt av fire analyseområder som det skal jobbes videre med som potensielle områder for vindkraftutbygging. Felles for alle områdene er at de berører fjellområder. Spesielt for Buskerud er den storstilte hytteutbyggingen som har medført et stort arealpress på utmarksområdene i tillegg til veiutbygginger og vassdragsreguleringer. Områder med snaufjell har i stor grad blitt holdt fri for bebyggelse og utgjør i dag viktige natur- og friluftsområder. Buskerud har også fire villreinområder som Norge har et spesielt ansvar for å ivareta. I tillegg innehar alle områdene viktig naturmangfold, storskala landskap og det er sterke friluftslivsinteresser knyttet til områdene. Fylkesmannen mener det er viktig å satse på klimavennlige energiformer, men dette må også veies opp mot andre viktige interesser. For analyseområdene i Buskerud er det sterke nasjonale og viktige regionale interesser knyttet til blant annet naturmangfold, landskap og friluftslivsinteresser. Oppføring av vindkraftverk i disse områdene mener vi ikke er forenlig med disse interessene.

Bakgrunn

Vi viser til brev av 8. juni 2018 hvor Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ber om innspill om viktige regionale interesser til arbeidet med å utarbeide en nasjonal ramme for vindkraft på land.

Videre viser vi til brev av 5. september 2018 hvor frist for merknader til høringen er utvidet til 20. oktober 2018.

Det går frem av oversendelsen at NVE har fått i oppdrag fra Olje- og energidepartementet med å utarbeide et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Formålet med den nasjonale rammen er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det senere skal søkes om konsesjon.

Det er kommet frem til i alt 43 analyseområder som skal vurderes videre for vindkraftutbygging og fire av disse områdene berører Buskerud.

Fylkesmannens kommentarer

I oversendelsen er det bedt om innspill ut fra viktige regionale interesser. Med bakgrunn i at analyseområdene også berører nasjonale interesser gir vi tilbakemelding også på dette. Dette er spesielt knyttet til de fire villreinområdene som ligger innenfor Buskerud fylke. Først vil vi likevel vise til at Buskerud er etter Oppland det største «hyttefylket» i landet med over 45 000 fritidsboliger. Alle kommunene som er berørt av de fire analyseområdene er utpregede reiselivskommuner hvor fritidsbebyggelse og næringsvirksomhet knyttet til dette utgjør en svært viktig del av kommunenes næringsliv. Unntaket er Kongsberg kommune som er en større by hvor hytteutbygging ikke utgjør en like viktig andel av kommunens næringsliv. Likevel er det oppført over 2000 hytter i Kongsberg. Hyttene er i hovedsak plassert på Blefjell og Skrimfjella som begge ligger innenfor de utvalgte analyseområdene.

Som et generelt trekk er de fleste av hytteområdene plassert i skogsområdene og i overgangssonen mellom skog og fjell hvor høyfjellet utgjør en viktig del av rekreasjonsområdet. Her er det opparbeidet et omfattende sti- og løypenett som er i bruk hele året. Det er også en trend at hyttene blir mere brukt enn tidligere, antall hyttedager i året er økende. Områder med høyfjell er viktig å ivareta i seg selv, men for Buskerud med den store hyttebebyggelsen utgjør dette også attraktive og viktige rekreasjonsområder for denne brukergruppen i tillegg til fastboende og øvrige tilreisende. Det er derfor sterke allmenne interesser for å sikre og ivareta disse områdene. Oppføring av vindkraftverk i slike områder vil komme i sterkt konflikt med bruken av områdene i form av direkte arealbeslag og som visuell forurensning som omfatter et langt større område.

Ut fra nasjonale og viktige regionale interesser har vi under kommentert hvert enkelt analyseområde:

Område 4: Den største delen av området omfatter Vestfold og Telemark fylke. Den nordlige delen strekker seg inn i Kongsberg kommune og utgjør en del av Skrimfjella. Et område på 123 km² omfattes av Skrim- og Sauheradjella naturreservat. Dette området er tatt ut gjennom harde eksklusjoner og et større hyttefelt som grenser til området er sammen med Myklevannet tatt ut gjennom myke eksklusjoner. I områdene som ikke er tatt ut, særlig rundt Myklevannet og Ramsvannet er det registrert flere rødlistede arter. Det er også registrert flere hekkelokaliteter med sensitive arter i området. Selv om området ikke er omfattet av naturvernområdet har dette området også stor verdi knyttet til viktig naturmangfold. Videre utgjør Skrimfjella et svært viktig friluftsområde for et stort område som deles av tre fylker. DNT har turisthytter i området som er mye brukt.

Område 5: Den største delen av dette området ligger i Telemark fylke. Den østre delen omfatter Blefjell og Vegglijfjell i Flesberg og Rollag kommuner i Buskerud fylke. For disse to kommunene sammen med Kongsberg i sør, utgjør dette det viktigste hytte- og reiselivsområdet. Store deler av høyfjellet i dette området, samt deler av skogsområdene, utgjør leveområdet for villreinen på Blefjell. Det er utarbeidet kommunedelplan for å sikre og ivareta villreinenens leveområde. Store deler av villreinområdet består av inngrepsfrie naturområder og det er registret flere rødlistede arter, naturtyper og hekkelokaliteter med sensitive arter. Området utgjør et svært viktig friluftsområde.

Område 6: Det største området for Buskerud sin del. Her er i alt åtte fjellkommuner berørt. Dette er kommunene; Hol, Ål, Gol, Nes, Flå, Krødsherad, Sigdal og Nore og Uvdal. Innenfor analyseområdet er det tre villreinområder. Dette er Hardangervidda, Nordfjella og Norefjell-

og Reinsjøfjell villreinområde. Både for Hardangervidda og Nordfjella med Raudafjell er det vedtatt regional plan for den videre arealforvaltningen. For Norefjell og Reinsjøfjell har Buskerud fylkeskommune startet opp arbeid med regional plan for å avklare den videre arealforvaltningen hvor villreininteresser og hytteutbygging er sentrale problemstillinger. I analysekartet hvor harde og myke eksklusjoner er lagt inn, ser vi at det er store områder med nasjonale interesser knyttet til villrein som ikke er omfattet av eksklusjonsområdene. Det er ikke tatt hensyn til villreinområdet på Blefjell eller Norefjell og Reinsjøfjell. Videre er kun de arealene som er avsatt til nasjonalt villreinområde i Regional plan for Hardangervidda og Nordfjella som det er tatt hensyn til. Fylkesmannen vil i den sammenheng vise til at det også er lagt opp til en restriktiv politikk for forvaltningen av randområdene som også utgjør en del av villreinens leveområde. Vi ser blant annet at Dagalitangen og området rundt Hallingskarvet er tatt med videre som analyseområder. Dette vil vi sterkt fraråde. Oppføring av vindmøllepark her vil være i strid med nasjonale villreininteresser og føringene i de regionale planene.

Videre vil vi vise til at det er store høyfjellsområder med våtmark som er viktig å ivareta, blant annet store sammenhengende myrområder med hekkende våtmarksfugl. Det er også registrert flere rødlistede arter og naturtyper innenfor området og det er hekkelokaliteter med sensitive arter. Videre er det omfattende utbygging med hytter i alle kommunene. Fjellområdene knyttet til disse hytteområdene utgjør svært viktige natur- og friluftsområder i kraft av seg selv, men som blir ytterligere forsterket med den høye hyttetettheten.

Område 7: Er plassert lengst nord i fylket og omfatter Hemsedal kommune for Buskerud sin del. Brorparten av analyseområdet er plassert i Oppland og Sogn og Fjordane. Fjellområdene i Hemsedal består av store sammenhengende områder med inngrepsfrie naturområder, hvor en stor del også faller inn under kategorien villmarkspregede naturområder som er mer enn 5 km fra tekniske inngrep. Innenfor dette området er det flere markerte topper, blant annet Høgeloft på 1921 moh, Ranastongi på 1900 moh og Skogshorn på 1728 moh. I tillegg til å ha stor verdi som inngrepsfrie naturområder er alle toppene populære turmål. Friluftsjentessene er derfor sterke i dette området. Fjernvirkningen av en vindmøllepark i det storskala landskapet ved Hemsedalsfjella vil bli svært store og vil forringe verdien og opplevelsen av dette området.

Vannkraftreguleringer, veiutbygging og den storstilte hytteutbyggingen i fylket har medført et stort press på utmarksområdene og viktige natur- og friluftsområder i Buskerud. Områder med snaufjell er i hovedsak ivaretatt og det har vært en forståelse for å sikre og ivareta disse områdene for kommende generasjoner. Utbygging av vindmøllepark i disse områdene vil komme i konflikt med flere interesser og vil derfor være særlig konfliktfylte.

Når det gjelder hensynet til villrein vil vi vise til at dette er en nasjonal ansvarsart som Norge har et spesielt ansvar for å sikre og ivareta. For våre villreinområder er det utarbeidet to regionale planer og det er igangsatt arbeid med det tredje villreinområdet (Norefjell og Reinsjøfjell villreinområde). For villreinen på Blefjell er det utarbeidet kommunedelplan for å sikre og ivareta villreininteressene og fjellområdet videre. Fylkesmannen mener det er svært uheldig at villreinområdet på Blefjell og Norefjell og Reinsjøfjell ikke er tatt med i eksklusjonsarealene. Videre mener vi det blir feil at villreinområdet for Hardangervidda og Nordfjella er begrenset til kun det arealet som i regional plan er definert som nasjonalt villreinområde. Randområdene skal også forvaltes strengt med hensyn til villrein og sårbar høyfjellsnatur, men det er lagt opp til en differensiering hvor blant annet tiltak som ledd i

stedbunden næring er tillatt i disse områdene. Nye hytter er eksempelvis ikke tillatt. De regionale planene har blitt til gjennom en lang prosess hvor det til slutt har blitt enighet om en arealdisponering gjennom kompromisser med de aktuelle partene. Det betyr imidlertid ikke at det ikke er villreininteresser utenfor det arealet som er avsatt som nasjonalt villreinområde.

Fylkesmannens innspill og anbefaling

Vår klare anbefaling er at leveområdet for villreinen som er vist i Naturbasen til Miljødirektoratet blir lagt inn som eksklusjonsområder i analysekartene. For Buskerud sin del er alle villreinområdene kartlagt av Villreinsenteret i nyere tid, kunnskapen om villreinens arealbruk er derfor god. Dette må gjelde for alle de fire villreinområdene.

Videre anbefaler vi at det blir utarbeidet en metodikk for vekting av viktige landskapsinteresser slik at viktige områder blir ekskludert i det videre arbeidet. Landskapet i Buskerud er preget av dalfører med markerte fjell med vidt utsyn (Blefjell og Hallingdalsfjella med spesielt Norefjell-Reinsjøfjell, Hallingskarvet og Hemsedalsfjella). Vindkraftverk i slike områder vil få visuelle virkninger over store områder og bør tas ut av analyseområdene. Vi anbefaler også at INON-områder blir vektlagt og ekskludert fra analyseområdene. Det samme bør gjelde for store sammenhengende myr- og våtmarksområder.

For naturvernområdene er det sterke nasjonale interesser knyttet til naturmangfold, landskap og friluftsliv. Vindkraftverk plassert tett opp til et naturvernområde vil få negative konsekvenser for verneverdiene. Vi anbefaler derfor at det innarbeides en buffersone rundt verneområdene for å ivareta disse verdiene.

Områder med høy tetthet av truede arter og naturtyper bør også tas ut av analysekartene.

Når det gjelder hensynet til viktige friluftsområder vil vi vise til arbeidet som Buskerud fylkeskommune har satt i gang i samarbeid med kommunene i fylket med å registrere og vekte de ulike friluftsområdene. Resultatet fra dette arbeidet vil utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag som vil ha stor verdi for det videre arbeidet. Områder som er vektet som nasjonalt og regionalt viktig for friluftslivet bør tas ut av analysekartene.

Med hilsen

Geir Sørmoen
fung. fagsjef

Brede Kihle

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

Kopi til:

Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statens vegvesen region sør	Serviceboks 723	4808	Arendal
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007	Drammen
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN